

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/008-020/2011.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a Hajdu Balázs Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. Hajdu Balázs) által képviselt **Aldi Magyarország Élelmiszer Bt.** (Biatorbágy) eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat miatt indult eljárásban meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács megállapítja, hogy az Aldi Magyarország Élelmiszer Bt. fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor 2010. január 1. és 2011. február 4. között kereskedelmi kommunikációiban úgy alkalmazta a „magyar minőség” állítást, hogy az állítás valóságtartalmáról nem győződött meg.

A Versenytanács a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását a jelen határozat kézhezvételétől számított 15 nap elteltével megtiltja.

A Versenytanács kötelezi az Aldi Magyarország Élelmiszer Bt.-t 15.000.000,- Ft (tizenötmillió forint) bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számla javára köteles megfizetni.

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótléket köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal elrendeli a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Versenytanácsnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni.

I n d o k o l á s

I.

Eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) annak vizsgálatára indított eljárást az Aldi Magyarország Élelmiszer Bt.-vel (a továbbiakban. eljárás alá vont) szemben, hogy az eljárás alá vont 2010. január 1. és 2011. február 4. között megsértette-e a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. § (1) bekezdésének bc) pontját, amikor egyes általa forgalmazott termékeket „magyar minőség” felirattal és nemzeti színekkel jelenített meg kereskedelmi kommunikációiban.
2. A GVH a Vj-008-013/2011. sz. végzésével a vizsgálatot kiterjesztette annak vizsgálatára is, hogy az eljárás alá vont vállalkozásnak az ügyindító végzésben megjelölt magatartása az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének b) pontjában és a 3. § (2) bekezdésében foglalt tényállás megvalósításával megsértette-e az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat.

II.

Az eljárás alá vont

3. A 2005-ben alapított eljárás alá vont élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelmi tevékenységet folytat. Első üzleteit 2008 áprilisában nyitotta meg, jelenleg országszerte 73 üzletet működtet. Az eljárás alá vont 2010. évi nettó árbevétele meghaladta a 43 milliárd forintot.
4. A Versenytanács a Vj-88/2009. számú eljárásban hozott határozatában megállapította, hogy az eljárás alá vont 2009. február 1. és február 7. közötti időszakra meghirdetett Kidz Alive Gyermek farsangi jelmezek hirdetése tekintetében tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, és 1 millió forint bírság megfizetésére kötelezte az eljárás alá vontat.

III.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

5. Az eljárás alá vont kereskedelmi kommunikációiban több száz általa forgalmazott, döntően emberi fogyasztásra szánt élelmiszeripari termék esetében alkalmazta a nemzeti színekkel kísért „magyar minőség” állítást (Vj-8-002/2011. 4. számú melléklet, Vj-8-004/2011. 2. számú melléklet). Az érintett termékek a következő kategóriákba sorolhatók: (i) hűtött termékek (tej, tejtermék, felvágott, csomagolt friss sertés- és baromifhús, stb.), (ii) gyorsfagyasztott termékek (gombócok, panírozott sajtok/húsok, zöldségek, stb.), (iii) italok (alkoholos italok, gyümölcslevek, üdítőitalok, ásványvizek, stb.), (iv) egyéb élelmiszeripari termékek (keksz, ostya, tojás, száraztészta, méz, pékáru, liszt, stb.), és (v) (elhanyagolható mértékben) nem élelmiszeripari termékek (pl. tisztítószer, öblítő, gyufa, felmosó).
6. A termékek csomagolásán jellemzően elhelyezésre került a „magyar minőség” állítás (105 termék esetében), s a termékek többsége szerepel az eljárás alá vont honlapjának „magyar minőség” cím alatt elérhető aloldalán is (255 termék).

7. Vannak azonban olyan termékek amelyek csomagolásán nem lehet fel a „magyar minőség” állítás az alábbi okok miatt: (i) a gyártó márkatermékek esetén ezt nem tüntette fel, (ii) alkoholok esetén az eljárás alá vont nem kívánta alkalmazni a kifejezést, (iii) egyes termékek beszerzése több ország számára történt és a beszerző ország nem tüntette fel a logót. Továbbá olyan termékek is vannak, amelyek nem szerepelnek a honlapon a „magyar minőség” cím alatt, ami akkor fordul elő, ha az eljárás alá vont nem rendelkezik a termék fényképével (új termék esetén, vagy ha változott a termék csomagolása).
8. Az eljárás alá vont üzleteiben „magyar minőség” állítással forgalmazott termék kapcsán egy (a „magyar minőség” állítást a nemzeti színekkel tartalmazó) polccímke is alkalmazásra került (315 termék vonatkozásában).
9. Az eljárás alá vont más, a vizsgálattal érintett időszakban alkalmazott kereskedelmi kommunikációk révén is „magyar minőség” állítással népszerűsített egyes általa forgalmazott termékeket, amelynek eredményeként
- az üzletekben elhelyezett („Hihetetlen akció”, „Mindig minden olcsó”, „Olcsóbb” jelölésű) A/1-es plakátok,
 - „Fantasztikus hétvége” és „Kezdje velünk a hetet” poszterek,
 - óriásplakátok,
 - a Blikk című lapban rendszeresen megjelent reklámok, és
 - a hetente megjelenő akciós reklámkiadványok
- közül egyeseken a fogyasztók által észlelt üzenet részévé vált az egyes termékek csomagolásán a nemzeti színekkel együtt szereplő „magyar minőség” állítás. Ez az üzenet csak egyes kereskedelmi kommunikációkban, a reklámozott termékek kis részét érintően került alkalmazásra.

IV.

Az eljárás alá vont előadása

10. Az eljárás alá vont általánosságban előadta, hogy:
- a.) napjainkban a magyarországi élelmiszer-kiskereskedelemben kínált áruk jelentős része származik külföldi termelőegységekből, ugyanakkor az eljárás alá vont multinacionális vállalként külön figyelmet fordít arra, hogy mindenkor termékválasztékában megfelelő súllyal szerepeljen magyarországi gyártású áru, amelynek gyártása során az alapanyagoktól a késztermékig vezető úton magyarországi termelőüzemek szakértelme, tapasztalata alakítja döntően az adott terméket,
 - b.) a magyar minőség hangsúlyozása a külföldi áruházláncok „asszimilációját” segítheti elő, hiszen az az előfeltevés alakult ki velük kapcsolatban, hogy jellemzően külföldi termékeket értékesítenek,
 - c.) nem ítélt meg, hogy a „magyar minőség” jelölés növelte-e az érintett áruk iránti keresletet, mivel az érintett termékeket a forgalmazás kezdete óta ezzel a jelöléssel értékesíti,
 - d.) a magyar fogyasztók egy része számára lényeges jellemző, hogy az áru magyar, más fogyasztók ugyanakkor a külföldi árukban találják meg az általuk keresett kedvező árat és a jó minőséget, a megfelelő ár / érték arányt,
 - e.) a magyar átlagfogyasztó elsősorban magyarországi előállítás alapján tekint valamely terméket magyarnak,
 - f.) azoknál a fogyasztóknál, akik számára fontos az áru magyar eredete, elsősorban a magyarországi előállítás vonatkozásában fontos a magyar reláció, míg a magyar alapanyag kevésbé fontos, mivel a fogyasztók számára is ismert az alapanyag termelés, feldolgozás, illetve forgalmazás komplexitása és az Európai Unió ilyen szempontból is közös piacként való működése,

- g.) az áru magyar származása az alábbi termékcsoporthoz különösen fontos a fogyasztó számára: kenyér/pékáru termékek, borok, friss hús, húskészítmények, tejtermékek, cukor, liszt, tojás, száraztészta termékek, ásványvíz termékek,
- h.) az alapanyag magyar mivolta a fogyasztók számára elsődlegesen fontos, az átlagosan tájékozott fogyasztónak egyértelmű azonban, hogy egy adott alapanyag feldolgozáson eshet át. Még a legegyszerűbb élelmiszerek is érintkeznek egyéb komponensekkel. A feldolgozott, többkomponensű termékeknél pedig gyakorlatilag lehetetlen a teljesen magyar alapanyagok használata,
- i.) a magyar beszállítók egy versenyelőnyüket veszítenék el, ha a jövőben nem tudnák termékeiken a „magyar minőség” megjelölést használni, hiszen innentől kezdve csak az ár és a minőség számítana, a „magyar minőség” megjelöléssel nem tudnának előnyhöz jutni,
- j.) az előzetes álláspont anélkül hivatkozik az Ipsos Zrt. felmérésére, hogy ismertette volna a felmérés módszertanát, a megkérdezett fogyasztók körét, számát, földrajzi elhelyezkedését, a feltett kérdéseket, a megfelelő reprezentativitás elérése érdekében tett lépéseket,
- k.) a GVH eljárása során túllépte az ügyintézési határidőt.

11. Az eljárás alá vont a „magyar minőség” megjelölés használatának szempontjairól az alábbiakat adta elő:

- a.) nincsen jogszabályi előírás arra vonatkozóan, hogy mi tekinthető magyar terméknek, „magyar minőségnek”,
- b.) a „magyar minőség” állítást a Magyar Köztársaság területén gyártott termékek jelölésére használja. Figyelemmel a XXI. századi alapanyag-termelés, -feldolgozás, illetve -forgalmazás komplexitására és az Európai Unió közös piacként való működésére nincs kialakult álláspontja arról, hogy mely egyéb szempontok alapján tekinthető egy termék magyarnak,
- c.) a „magyar minőség” szlogen a magyarországi élelmiszer feldolgozás / élelmiszer tartósítóipar által termelt, tradicionálisan jó és elismert minőségű termékekre utal. A „magyar minőség” szlogennel azt kívánja kifejezni, hogy a termék magyarországi termelőegységekből kerül ki,
- d.) alapvetően magyarnak tekinti mindazt, amit Magyarországon gyártanak. Abban az esetben, ha magyar az üzem, magyar a cég, de jelentős részben külföldi az alapanyag, akkor nem használja a „magyar minőség” kifejezést,
- e.) a „magyar minőség” jelző használata előtt a beszállítókkal szóbeli egyeztetést folytatnak. Három szempont kerül azonosításra. Első szempont, hogy a szállító magyar-e, ez kiderül abból, hogy cégjogilag a cég magyar-e, a kapcsolattartó magyarul beszél-e, stb. Második szempontként ellenőrzik azt, hogy hol helyezkedik el a gyártóüzem, ahonnan a terméket szállítják, ez az Aldi-val kötött írásbeli szerződés része. A harmadik szempont pedig, hogy az alapanyag döntő részben magyar-e, ezt szóban egyeztetik a beszállítóval,
- f.) elfogadja, hogy a Versenytanács tanulmányhoz, statisztikai adatokhoz, az Ipsos Zrt. felméréséhez nincsen kötve és eldöntheti mérlegelési jogkörében, hogy mi a magyar. Ugyanakkor előadja, hogy Magyarországon az átlagos fogyasztó különböző üzenetekkel szembesül a tekintetben, hogy mi tekinthető magyarnak, példaként említi a citromízest, illetve a narancsitalt, amelyek más vállalkozásoknál magyar zászlóval jelennek meg. Tehát a fogyasztóban kialakuló kép inkább az, hogy a Magyarországon gyártott termék minősül magyarnak. Az Aldi egy kifinomultabb megoldást alkalmaz, amikor a gyártás helyén kívüli szempontokat is figyelembe vesz,
- g.) alapanyag tekintetében akként dönti el, hogy magyar-e az alapanyag, hogy szóban rákérdez, hogy a fő alapanyag magyar-e. Például a tejfől esetében megkérdezi, hogy a tej magyar-e. Olyan esetben, amikor valamely alapanyagot több forrásból is beszerez, mint a tej esetében (ld. az előzetes álláspontra tett észrevételeit) elképzelhető, hogy

- magyar, szlovák és lengyel alapanyag is szerepel, a kérdése ebben az esetben is ugyanaz: túlnyomó részt a magyar alapanyagot használják-e,
- h.) a tekintetben, hogy a „túlnyomóan”, vagy „döntően”, vagy „jelentős részében” magyarnak mi a fokmérője, nincsen konkrét százalék kialakítva, de kétség esetén inkább nem alkalmazza a megjelölést,
 - i.) vannak olyan termékek ahol kizárt, hogy magyar alapanyagból készüljenek, például a narancslé vagy a gesztenyepüré, ilyen esetekben a versenytársak feltehetően a gyártási helyre helyezik a hangsúlyt, és az alapján mondják, hogy ezek magyarok, de az Aldi ilyen esetben nem alkalmaz „magyar minőség” megjelölést,
 - j.) nem áll rendelkezésére közvetlen információ az alapanyag termelőjéről/gyártójáról, ez azonban nem jelenti azt, hogy ne tudná honnan származik az alapanyag,
 - k.) a „magyar minőség” megjelölést a kezdetek óta, 2008 áprilisa óta alkalmazza. A döntési folyamat a kezdetek óta nem változott. Mindig az illetékes beszerző tárgyalja le és szűri ki, hogy álláspontja szerint mi minősíthető „magyar minőségnek”, és amennyiben elfogadja, hogy az adott termék magyar, akkor olyan csomagolóanyag koncepciót készít elő, amin a „magyar minőség” logó szerepel. A felső vezetés a csomagolóanyag-koncepciót egyben hagyja jóvá, ennek része a „magyar minőség” megjelölés is. A csomagolóanyagról a felső vezetéssel szóban egyeztetnek. Ilyenkor a felső vezetés több szempontból vizsgálja a csomagolóanyagokat, vizsgálják például, hogy az egyes árucsoportokra alkalmazott márka megjelölés megfelelően szerepel-e, illetve ennek része a „magyar minőség” megjelölés használata is. Ilyenkor felmerülhet például, hogy egy trappista sajt csomagolásán miért a sajt képe szerepel,
 - l.) írásbeli előterjesztést nem kell készíteniük arról, hogy valamely termék miért minősül magyarnak, de a beszerzők mindegyike tisztában van azzal, hogy mi a magyar termék jellemzője. Tudják például, hogy mik azok az általános, belső elvárások, amik az Aldi részéről e tekintetben megfogalmazódnak. Ezek a belső kritériumok ugyan nem jelennek meg belső utasítások formájában, azokat a gyakorlat, és a „józan paraszti ész” alakította ki. Emellett a beszerzői állások betöltése előtt a beszerzők képzést kapnak, és ennek során az ún. „best practice”-t is megtanítják a beszerzőknek és ennek része a „magyar minőségről” való vélemény kialakítása is. A beszerzőknek tehát nem kell konkrét előterjesztést írniuk arról, hogy valami miért magyar, de a gyakorlatuk folytán tisztában vannak azzal, hogy mi a magyar, illetve a képzés során elsajátítják,
 - m.) az alapállás az, hogy a Magyarországon gyártott termékeket tekinti magyarnak, ami itt nyerte el a végső formáját, az magyar. Az a kérdés, hogy itt gyártották-e, ez alapján dönti el, hogy magyar-e a termék. Emellett figyel arra, hogy ne lásson el olyan terméket a „magyar minőség” jelzővel, amiről egyértelmű, hogy nem magyar alapanyagból készült, de külön szabály arra, hogy a „főalapanyag” legyen magyar, vagy bizonyos százalékban legyenek az alapanyagok magyarok, nincsen. Megjegyzi, hogy sem a saját, sem a versenytársak magatartását nem tekinti attól jogsértőnek, hogy a gyártási helyre helyezik a fő hangsúlyt,
 - n.) példaként említhető a Kiváló Magyar Élelmiszer védjegy, amelyet a Vidékfejlesztési Minisztérium által fenntartott Agrármarketing Centrum ad ki, és számos szempontot vizsgál, de ezek között a magyar alapanyag nem szerepel,
 - o.) nem tesz különbséget az élelmiszer és a nem élelmiszer termékek között a tekintetben, hogy mi alapján dönti el, hogy a „magyar minőség” címkét ráteszi-e. Mindkét esetben az a döntő, hogy hazai-e a gyártás,
 - p.) a narancsitalok vonatkozásában előadja, hogy két gyártó narancsital termékén szerepel a „magyar minőség” felirat; az Olympos, illetve a Sió termékein. Ez azt jelenti, hogy markánsan magyar hagyománnyal bíró gyártók termékeit jelölték meg a „magyar minőség” felirattal. A Sió termékcsaládba tartozó termékek azonos gyümölcsstartalommal, azonos minőségben kerülnek gyártásra. Ha különbséget tennének közöttük az alapanyag eredete szempontjából és kivennék a narancsot a „magyar minőség” jelzővel ellátott termékek köréből, akkor a fogyasztóban az a

- képzet alakulhatna ki, hogy az egyik termék nem jó minőségű, míg a másik valójában jó minőségű és igazából ez okozna számára megtévesztő tájékoztatást,
- q.) az élelmiszer-termelés komplexitására tekintettel nem várható el a még oly tisztességesen is eljáró vállalkozásoktól, hogy a „magyar minőség” megjelöléssel ellátott termékek 100%-ban magyar alapanyagokból készüljenek.

12. Az eljárás alá vont az alábbi két bizonyítási indítványt tette:

- a.) az érintett termékek közül a Versenytanács jelöljön meg 4-5 terméket, amellyel kapcsolatban az eljárás alá vont beszerzi a termék szállítóinak / gyártóinak nyilatkozatát, hogy az adott termék milyen arányban, illetve milyen összetevők tekintetében tartalmaz nem magyar alapanyagot,
- b.) kész arra, hogy megfelelő kérdésekkel összeállított felmérésben az átlagosan tájékozott fogyasztó véleményét kikérje arról, hogy milyen szempont szerint minősül egy termék magyarnak.

V. Jogi háttér

13. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése értelmében az Fttv. állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint a törvény hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely a Magyar Köztársaság területén valósul meg, továbbá arra is, amely a Magyar Köztársaság területén bárkit fogyasztóként érint.

14. Az Fttv. 2. §-ának

- a) pontja szerint fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy,
- c) pontja rögzíti, a törvény alkalmazásában áru minden birtokba vehető forgalomképes ingó dolog - ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket - (a továbbiakban együtt: termék), az ingatlan, a szolgáltatás, továbbá a vagyoni értékű jog,
- d) pontja értelmében a kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja,
- h) pontja alapján az ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.

15. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A (2) bekezdés alapján tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat,

- a) amelynek alkalmazása során a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója nem az ésszerűen elvárható szintű szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható gondossággal jár el (szakmai gondosság követelménye), és
- b) amely érzékelhetően rontja azon fogyasztó lehetőségét az áruval kapcsolatos, a szükséges információk birtokában meghozott tájékozott döntésre, akivel kapcsolatban alkalmazzák, illetve akihez eljut, vagy aki a címzettje, és ezáltal a fogyasztót olyan

ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg (a fogyasztói magatartás torzítása), vagy erre alkalmas.

16. Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése értelmében a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve az adott kereskedelmi gyakorlat, illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint ha a kereskedelmi gyakorlat csak a fogyasztóknak egy, az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportja magatartásának torzítására alkalmas, és ez a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója által ésszerűen előre látható, a gyakorlatot az érintett csoport tagjaira általánosan jellemző magatartás szempontjából kell értékelni.
17. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény – figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:
 - b) az áru lényeges jellemzői, így különösen
 - bc) származási helye, eredete.
18. Az Fttv. 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll. A (2) bekezdés alapján az (1) bekezdés szerinti vállalkozás felel akkor is, ha a kereskedelmi gyakorlatot szerződés alapján más személy valósítja meg a vállalkozás érdekében vagy javára. A (3) bekezdés szerint a (2) bekezdéstől eltérően, a kereskedelmi kommunikáció megjelenítési módjával összefüggő okból eredő jogsértésért az is felel, aki a kereskedelmi kommunikációt az arra alkalmas eszközök segítségével megismerhetővé teszi, valamint aki önálló gazdasági tevékenysége körében a kereskedelmi kommunikációt megalkotja vagy ezzel összefüggésben egyéb szolgáltatást nyújt, kivéve, ha a jogsértés az (1) bekezdés szerinti vállalkozás utasításának végrehajtásából ered. Az ilyen jogsértő kereskedelmi gyakorlattal okozott kárért e személyek az (1) bekezdés szerinti vállalkozással egyetemlegesen felelnek.
19. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja alapján a GVH a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló versenyfelügyeleti eljárásában a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) rendelkezéseit alkalmazza, az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel.
20. A Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) és f) pontja alapján az eljáró versenytanács határozatában d) megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, f) megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását.
21. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpv., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti

évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (2) bekezdés szerint ha az (1) bekezdés szerinti vállalkozásoknak, illetve vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételéről nem áll rendelkezésre hitelesnek tekinthető információ, a bírság maximumának meghatározásakor az utolsó hitelesen lezárt üzleti év árbevétele az irányadó. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

VI. Versenytanács döntése

22. Jelen, az ügyindító végzés által behatárolt eljárásban kizárólag a (nemzeti színekkel együtt megjelenő) „magyar minőség” jelzés alkalmazása kerül értékelésre, a termék magyar jellegére vagy magyarországi származási helyére utaló más kereskedelmi gyakorlat (így pl. egyes termékek esetén a nemzeti színek alkalmazása a „magyar minőség” közlés nélkül) nem.
23. Az eljárás alá vont vizsgált magatartásának értékelése kapcsán a Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vont által tanúsított kereskedelmi gyakorlat nem olyan fogyasztói kör vonatkozásában valósult meg, amelynek tagjai az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában koruk, hiszékenyséjük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatottak lennének.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat értékelésének szempontjai

24. A magyar termék vagy a „magyar minőség” fogalmát a vizsgált kereskedelmi gyakorlat tanúsításának időpontjában nem határozta meg jogszabály, ugyanakkor a kereskedelmi gyakorlat Fttv. szerinti értékelésének ez nem előfeltétele.
25. Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelvének (UCP Irányelv) 18. preambulumbekkezdése szerint az átlagfogyasztókra vonatkozó vizsgálat nem statisztikai alapú vizsgálat. Ugyanezen bekezdés kimondja, hogy a nemzeti bíróságok és hatóságok – az Európai Bíróság esetjogának figyelembevételével – saját mérlegelési jogkörükben határozzák meg az átlagfogyasztó adott esetben tanúsított jellegzetes viselkedését. Emellett, a Versenytanács megítélése szerint továbbra is irányadó az a gyakorlat, mely szerint a használt kifejezéseknek a mindennapi életben elfogadott általános jelentése az irányadó annak megállapításánál, hogy adott tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e. Mindezekre figyelemmel a Versenytanács határozatának meghozatalához nem volt szükség statisztikai alapú felmérésekre, illetve a Versenytanács erre tekintettel mellőzte az eljárás alá vont arra vonatkozó bizonyítási indítványát, hogy felmérésben az átlagosan tájékozott fogyasztó véleményét kikérje arról, hogy milyen szempont szerint minősül egy termék magyarnak. (Megjegyzi ugyanakkor a Versenytanács, hogy a jelen eljárásban tett megállapításainak a tárgyban készült felmérések (ld. Vj-008-009/2011. sz. irat) nem mondanak ellent.)
26. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat megítélése során olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható

figyelmességgel és körültekintéssel jár el. A kereskedelmi gyakorlat Fttv. szerinti megítélésekor tehát a jelen eljárásban értékelt konkrét kereskedelmi gyakorlatnak az átlagfogyasztóra gyakorolt hatása a vizsgálat tárgya. Emiatt a vizsgált magatartás megítélésekor nem bír jelentőséggel az, hogy a Kiváló Magyar Élelmiszer tanúsítvány és védjegy használati jogának odaitélésekor a védjegy jogosultja milyen szempontokat vesz figyelembe.

A „magyar minőség” megjelölés alkalmazása az eljárás alá vont gyakorlatában

27. A „magyar minőség” állítás és a nemzeti színek együttes szerepeltetésével a reklámok a termékek magyar jellegére helyezték a hangsúlyt.
28. Az eljárás alá vont egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tett a tekintetben, hogy a „magyar minőség” jelölés alkalmazásakor milyen szempontokat vesz figyelembe. Nyilatkozatainak összességét értékelve ugyanakkor megállapítható, hogy a „magyar minőség” megfelelő alkalmazását biztosító belső eljárásrenddel szabályozott, következetesen érvényesített ellenőrzést rendszerszerűen nem végez.
29. A Versenytanács ezen megállapítását támasztja alá, hogy nyilatkozatai alapján az eljárás alá vont (i) nem rendelkezik egyértelmű, írásba foglalt kritériumokkal annak eldöntésére, hogy egy adott termék mikor tekinthető magyarnak, (ii) nem tesz különbséget az élelmiszer és a nem élelmiszer termékek között a tekintetben, hogy mi alapján dönti el, hogy a „magyar minőség” címkét ráteszi-e, (iii) a „magyar minőség” megjelölés alkalmazását a beszerzők jellemzően szóbeli forrásból származó és általuk is szóban továbbított közléseire alapítja, (iv) beszerzői mindössze a gyakorlat, a „józan ész” és az eljárás alá vontnál kapott képzés tapasztalatai alapján, egymástól lényegében függetlenül működve jelölik ki a „magyar minőség” megjelölés alkalmazására megfelelőnek tartott termékeket, (v) felső vezetése csak szóbeli értesülések alapján, a csomagolóanyag-koncepció egyéb elemeivel együtt hagyja jóvá a „magyar minőség” megjelölést, (vi) a „magyar minőség” állítással értékesített termékek alapanyagának termelőjéről/gyártójáról nem rendelkezik ismeretekkel (még élelmiszerek esetén sem), (vii) olyan élelmiszeripari termékeket is értékesített a „magyar minőség” jelzéssel, amelyek esetében álláspontja szerint is kizárt, hogy magyar alapanyagból készültek volna (pl. narancsital).

Szakmai gondosság követelménye

30. A Versenytanács álláspontja szerint a szakmai gondosság követelményébe beletartozik, hogy a „magyar minőség” jelölés alkalmazása egy előzetesen rögzített, az egész szervezetre kiterjedően következetesen alkalmazott követelményrendszer alapján történjen, amely élelmiszerek esetében legalább a termék gyártási / származási helyére, illetve alapanyagainak eredetére figyelemmel van.
31. A Versenytanács álláspontja szerint ugyanis élelmiszeripari termékekkel kapcsolatos ügyleti döntések meghozatalakor – az ilyen termékek jellegére és felhasználásuk módjára figyelemmel – az összetétel, alapanyag döntő jelentőségű. Ennek megfelelően ezen termékkörnél a magyar jellegről adott tájékoztatás magában foglalja az alapanyaggal kapcsolatos tájékoztatást is, azaz annak állítását, hogy a termék abban az értelemben is magyar, hogy döntően magyarországi alapanyag(ok)ból állították elő. Ezt támasztja alá eljárás alá vont előadása is [ld. a 11. pont e) és g) alpontját].
32. A magyarországi alapanyag és a termék magyar jellege közötti kapcsolatot az is alátámasztja, hogy a vizsgált állítás nem egyszerűen magyar jellegre, hanem „magyar minőségre” utal, mely minőség élelmiszerek esetén nemcsak az előállítás szakszerűségére,

hanem a termék belső tulajdonságainak a hazai jelleggel összefüggő jó minőségére, egészségügyi szempontból biztonságos voltára is utal. Az állítás alkalmazásának körülményeiből megállapíthatóan a „magyar minőség” állítás az adott minőség fogyasztó számára előnyös voltára kívánja felhívni a figyelmet.

33. A fentiek alapján leszögezhető, hogy élelmiszerek esetében a nemzeti színekkel együtt szereplő „magyar minőség” állítás magában foglalja annak a közlését, hogy az adott termék döntően magyarországi alapanyagból készült. Ezt a szempontot az eljárás alá vont a „magyar minőség” jelzés alkalmazása során nem érvényesítette.
34. A Versenytanács megítélése szerint a „magyar minőség” megjelölés nem élelmiszer termékek esetén az alapanyagok eredetére vonatkozó üzenetet nem szükségszerűen közvetít, ugyanakkor ezen (az érintett termékek kis hányadát képező) termékcsoporthoz esetében is a szakmai gondosság követelményének sérelmét jelenti a „magyar minőség” jelölés – annak feltételeit megfelelő módon rögzítő rendszer hiányában történő – alkalmazása.
35. A Versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont a „magyar minőség” megjelölést anélkül alkalmazta, hogy annak valóságtartalmáról meggyőződött volna, amely magatartásával elmulasztott eleget tenni az Fttv. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerinti szakmai gondosság követelményének.

Fogyasztói magatartás torzítása

36. Az eljárás alá vont által megvalósított kereskedelmi gyakorlat alkalmas volt arra, hogy a fogyasztók tájékozott döntési lehetőségét érzékelhetően rontsa, s a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hozott volna meg [Fttv. 3. § (2) bekezdés b) pont].
37. A Versenytanács kiemeli, hogy a kereskedelmi gyakorlatnak a fogyasztói döntések befolyásolására való alkalmasságát önmagában az is kellően és meggyőzően igazolja, hogy az eljárás alá vont hosszabb ideje szükségesnek ítélte a „magyar minőség” jelző kiterjedt alkalmazását, illetve ezt alátámasztja az eljárás alá vont azon előadása is miszerint a „magyar minőség” megjelölés az ilyen termékek gyártóinak versenyelőnyt jelent.

Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat

38. Figyelemmel az előzőekben kifejtettekre a Versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont 2010. január 1. és 2011. február 4. között fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor kereskedelmi kommunikációiban úgy alkalmazta a „magyar minőség” állítást, hogy az állítás valóságtartalmáról nem győződött meg.
39. Az eljárás alá vont ezen kereskedelmi gyakorlatával [figyelemmel az Fttv. 3. §-ának (2) bekezdésére] megsértette az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdését.
40. A Versenytanács mellőzte az egyes termékek vonatkozásában tett kereskedelmi kommunikációk valóságtartalmának Fttv. 6. §-a szerinti értékelését, mivel a jogsértés – az állításnak termékenkénti és kereskedelmi kommunikációnkénti értékelése nélkül is – a rendszer kialakítására (illetve kialakíthatatlanságára) tekintettel kétséget kizáróan megállapítható volt. Erre figyelemmel mellőzésre került az eljárás alá vont arra vonatkozó bizonyítási indítványa is, miszerint a Versenytanács által megjelölt termékekről beszerzi a

termék szállítóinak / gyártóinak nyilatkozatát, hogy az adott termék milyen arányban, illetve milyen összetevők tekintetében tartalmaz nem magyar alapanyagot.

41. A jogsértés Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján történő megállapítása mellett a Versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdése f) pontjának az alkalmazásával a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását megtiltja.

Bírság

42. A bírság mértékének meghatározásával kapcsolatban kialakult versenytanácsi gyakorlatot a GVH Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2007. számú Közleménye (a továbbiakban: Közlemény) foglalja össze. A Közlemény a Legfelsőbb Bíróóság megközelítését figyelembe véve kiemeli, hogy a bírság kiszabásának célja az, hogy a vállalkozásokat visszatartsa a tisztességtelen piaci magatartástól, és egyúttal megteremtse a gazdasági verseny tisztességét. Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a versenyjogsértést megvalósító vállalkozásnak arányos, de érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz, s olyan összegű, amely az eljárás alá vontat és más vállalkozást hasonló magatartástól visszatart. A Versenytanács Közleményben összefoglalt gyakorlata szerint a bírság összegének kiindulópontjául szolgálhat a jogsértő tájékoztatással járó költség, vagy a jogsértéssel érintett piacon realizált időarányos árbevétel, amely mértéket a releváns súlyosító és enyhítő körülmények növelhetnek, illetve csökkenthetnek. Ezt követően szükséges annak mérlegelése, hogy az így kalkulált bírságösszeg összességében alkalmas-e a kívánatos következmények elérésére.
43. A Közleményben foglaltakra figyelemmel, a bírság kiszabása során a Versenytanács az érintett termékekkel kapcsolatos 2010. január 1. és 2011. február 4. közötti időszakra vonatkozó reklámkiadások összegéből (ld. Vj-008-002/2011.) indult ki, figyelembe véve, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlat az eljárás alá vont bővebb kereskedelmi gyakorlatának részét képezte, mely számos más termék hirdetésére is szolgált.
44. A Versenytanács súlyosító körülményként értékelte, hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat folytatásáért az eljárás alá vont felelősségét a Vj-88/2009. számú eljárásban hozott határozat is megállapította, illetve, hogy a kereskedelmi gyakorlat a jogsértő kereskedelmi kommunikációk közzététele időben elhúzódott, valamint azt is, hogy intenzív, több száz terméket érintő kereskedelmi kommunikációs gyakorlata révén az eljárás alá vont a fogyasztók széles körét érte el.
45. A fentiek mérlegelése során a Versenytanács a bírság összegét 15.000.000,- Ft-ban határozta meg, amelyet a magatartás súlyával és a bírságkiszabás céljának eléréséhez, érvényre juttatásához fűződő közérdekkel összhangban állónak talált.
46. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 110. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.
47. A Ket. 138. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tpv. 83. §-ának (5)

bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.

48. A bírságnak a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlája javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő: az eljárás alá vont neve, a versenyfelügyeleti eljárás száma, a befizetés jogcíme (bírság).
49. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal elrendeli a határozat végrehajtását. A Versenytanács tájékoztatja a kötelezettet, hogy a Gazdasági Versenyhivatal által kiszabott bírság behajtása iránt a Tptv. 90. §-ának (5) bekezdése alapján az állami adóhatóság intézkedik.

VII.

Eljárási kérdések

50. Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a GVH jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.
51. Az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése értelmében a 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál - a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével - a következő szempontok irányadóak: a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján.
52. Az Fttv. 11. §-ának (2) bekezdése szerint a gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll, ha a) a kereskedelmi gyakorlat országos műsorszolgáltatást végző műsorszolgáltatón keresztül valósul meg, b) a kereskedelmi gyakorlat országos terjesztésű időszakos lap vagy legalább három megyében terjesztett napilap útján valósul meg, c) a fogyasztók közvetlen megkeresésének módszerével végzett kereskedelmi gyakorlat legalább három megye fogyasztói felé irányul, vagy d) az áru eladásának helyén alkalmazott eladásösztönző kereskedelmi gyakorlat legalább három megyében megszervezésre kerül.
53. Az Fttv. 10. §-ának (4) bekezdése értelmében a (3) bekezdés nem alkalmazható, ha a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat kizárólag a terméken, annak csomagolásán vagy a termékhez egyéb módon rögzítve, illetve a termékhez adott használati és kezelési útmutatóban vagy jótállási jegyben jelenik meg, vagy ha a 7. § (3) bekezdésében említett tájékoztatási követelmény megsértésével valósul meg. Az (5) bekezdés szerint ha a címkén megjelölt kereskedelmi gyakorlat azonos formában és tartalommal más kommunikációs eszköz útján is megvalósul, és ez utóbbi kereskedelmi gyakorlat tekintetében az eljárás a gazdasági verseny érdemi érintettsége miatt a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozik, a Gazdasági Versenyhivatal bírálja el az e kereskedelmi gyakorlat alkalmazásával a címkén elkövetett jogsértést is.
54. A Versenytanács megállapította a GVH hatáskörének jelen ügybeni fennálltát. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat alkalmas volt a gazdasági verseny érdemi befolyásolására,

tekintettel arra, hogy a fogyasztók jelentős számát elérő kereskedelmi gyakorlatot több mint egy éven át, részben országos terjesztésű napilap útján valósította meg az országszerte 73 üzlettel rendelkező eljárás alá vont.

55. A kereskedelmi gyakorlat részben a termékeken, azok csomagolásán jelent meg, ugyanakkor az így megjelenített kereskedelmi gyakorlat azonos formában és tartalommal más kommunikációs eszközök útján is megvalósul, s ez utóbbi kereskedelmi gyakorlat tekintetében az eljárás a gazdasági verseny érdemi érintettsége miatt a GVH hatáskörébe tartozik.
56. Az eljárást befejező döntést a Tpv. – Fttv. 27. §-a alapján alkalmazandó – 63. §-ának (2) bekezdés a) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított három hónapon belül kell meghozni; az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb két hónappal meghosszabbítható. A Ket. – Tpv. 44. §-a alapján alkalmazandó – 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja értelmében a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít be. Az eljárás kezdőnapja 2011. február 4. A Tpv. 63. §-ának (2) bekezdés a) pontja, illetve a Ket. 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alkalmazásával az eljárási határidő 2011. május 27-én járt volna le, azonban az a Vj/008-006/2011. számú végzéssel két hónappal meghosszabbításra került. Az így meghosszabbított eljárási határidő – ugyancsak a Ket. 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alkalmazásával – 2011. augusztus 1-jén járt volna le, amely a Vj/008-011/2011. számú végzéssel további két hónappal meghosszabbításra került. Mindezekre tekintettel – a Ket. 33. § (3) bekezdésének c) pontja alkalmazásával – az ügyintézési határidő 2011. október 11.
57. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2011. október 11.

dr. Zlatarov László sk.
előadó versenytanács tag

dr. Dobos Gergely sk.
versenytanács tag

dr. Miskolczi Bodnár Péter sk.
versenytanács tag